

באר הגן

מאמרים יקרים בתורה וחסידות

וכדבריו אשר בליל פסח מוטלת החובה על כל אחד להסב כראוי לבני מלכים בבטחון בהש"ת, ואי' **ברמב"ן** (בספרו אמונה ובטחון) אשר 'בטחון הוא פרי האמונה', וע"י שמאמין בהש"ת ביכלתו ובהשגחתו וטובו ממילא מגיע לבטוח בו.

והנה ליל פסח מסוגל לכך, להתחזק בהאמונה בהש"ת לו ולזרעו, כמבואר בספה"ק **'אוהב ישראל' להרה"ק מאפטא זי"ע** (מאמרים לפסח ד"ה יכול) בדברים נוראים, וזל"ק: 'דהנה באמת אף אם התינוק שואל את האב שאלה זו בשאר ימות השנה אז יכול האב גם כן להשיב להבן כפי הכתוב בתורה, אך דהתורה הקדושה מורה לנו דכל ימות השנה אף אם יאמר להבן הסיפור יציאת מצרים לא יהיו אז הדברים מתיישבים בלבו ולא יכנסו באזניו כי זה תלוי באמונת הלב ולא כל מוחא סביל דא, וזהו שאמרה לנו התורה בעבור זה, ודרש בעל ההגדה 'לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך', ר"ל בליל פסח שאז מתגלין הארת המוחין (אשר רומזין לזה המצה והמרור), **ובזו הלילה מתגלה אור השכל והאמת והאמונה, וחופף בלילה הזה על כל זרע ישראל**, ואז כשתשיב לבנך תשובה זו ותגיד לפניו כל הסיפור הלז **אז בוודאי יכנסו דברי האב באזני הבן ויאמין באמת ביציאת מצרים**. מה שאין כן בשאר ימות השנה שאז החשכות גובר בעולם על ידי זה לא יוכל הבן לקבל דברי אביו ולהאמין בהם'.

*

והזמן בהלילה הזה מסוגל לאמונה ולכל מיילי דמיטב, ומובא בספר **"אהל שלמה"** (הנהגות הרה"ק התפארת שלמה זי"ע שנכתב ע"י נכדו, אות מ"ג) 'דרכו בקודש היה לומר קודם הסדר תפילות ובקשות שונות, והיה אומר רבוש"ע הושיעה נא שכל החולאים יתרפאו רפואה שלמה, וכל הבעלי מומים יתרפאו וכל עמך בית ישראל הצריכים פרנסה יתברכו בפרנסה ובהשפעות טובות, וכל הרשעים יחזרו בתשובה שלמה, וכל הנשמות הצריכים תיקון יהיה להם תיקון ויהיה להם עליה וכדומה מאלו התפלות'.

א. ומוסיף שם עוד: 'ופעם אחת צוה (התפארת שלמה) קודם הסדר ליתן לו הספה"ק **'נועם אלימלך'** והספה"ק **'דברי אמת'** (מהרה"ק מלובלין זי"ע) וספה"ק **'עבודת ישראל'** (מהמגיד מקאונין זי"ע) ועוד איזה ספרים והניח הספרים על השלחן, ולא פתח אותם כלל וקודם הסדר אמר בהתלהבות עצומה **"מיט דיא יודען וועלין מיר אן רעכטיגן**

חיוב הסיבה - אפילו לעני המתפרנס מן הצדקה

'ויסב אלקים את העם' - מכאן אמרו רבותינו: 'אפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב'.

(מדרש רבה, שמות פ"כ ט"ז)

לכא' תמוה על הקשר והשייכות בין 'ויסב אלקים' ל'חיוב הסיבה בליל פסח', ומבאר הגה"ק **"כתב סופר" זצ"ל** (במאמרי הגש"פ) דהנה המצוה להסב בליל פסח הוא זכר לחירות עולם ממצרים, והנה העשיר שמח וטוב לבו בזכרו עבודת מצרים - ועכשיו הוא עשיר מיסב על מיטות כבוד, אבל העני לבו נשבר בקרבו בביתו אין כל ומתבזה לקחת מקחמא דפסחא וכו' אינו יודע במה יפרנס את ביתו ואיך יפרע את בעלי חוב, א"כ איך יסב כבן חורין, ועוד יחשוב לעצמו שבמצרים לכה"פ היה לו לחמא עניא לשובע, ואילו כיום אין ברשותו כלום.

אמנם גם העני משים בטחונו בד' שישועתו בקרוב, ואין מעצור לו וזוכר ראשונות, הלא הם אבותינו שהלכו במדבר בארץ לא זרועה - מקום שאין בדרך הטבע להחיות עצמו, ולא שאלו במה יפרנסם ועל ידי בטחונם עזר להם ה' ופירנסם **שלא כדרך הטבע, ואיך לא יבטח בה' במקום שיש בדרך הטבע לפרנס, וקל יותר שישלח ה' עזרתו וישועתו בקרוב.**

והנה ראיית הבטחון וישועת ה' לאבותינו היה ע"י שהלכו דרך הים סוף ובמדבר, אבל אילו היו הולכים בדרך ישרה דרך ארץ פלשתים ותיכף נכנסו לארץ ישראל, הרי היה מחיה ומזון איתם ולא היה לנו ראייה לבטחון מאבותינו.

והשתא אתי שפיר דברי המדרש, ע"י **'ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף'** - שהסיבם מדרך המלך להיות בים סוף ובמדבר, ע"ז יש לנו לנגד עינינו הבטחון מאבותינו וישועת ה' לאורך כל הדרך, ומכאן יש ללמוד שאפילו עני **שבישראל לא יאכל עד שיסב** - אלא ישום בטחוננו בה' כי הוא ישלח לו עזרתו ממעל.

*

פיו בחכמה לדקדק במה שאנו אומרים 'השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל' ולכא' הלא הכל יודעים שהשתא אנו הכא בגלות בין אומות העולם ולמה לנו להזכיר דבר זה, היה מספיק במה שאנו מבקשים 'לשנה הבאה בארעא דישראל' (וכמו שאומרים תמיד לשנה הבאה בירושלים בלי להקדים שכעת אנו כאן), וביאר דמה שאנו אומרים **השתא הכא** הם דברי שבח והודיה להקב"ה, שהרי בשנות המלחמה נהרגו אלפים ורבבות מאחינו בני ישראל בכל מיני מיתות משונות ואכזריות ועלינו לשבח לאדון הכל שהשתא הכא שיצאנו ממות לחיים ושעבוד לגאולה ועדיין אנו מחזיקים באמונתנו ומסובים אנו על שולחן הסדר ומספרים בניסי יציאת מצרים, ומזה רואים אשר נצח ישראל לא ישקר, וזה מחזק בליבנו התקוה שבע"ה 'לשנה הבאה נזכה להיות בארעא דישראל'.

*

וכדברים האלו כותב הגריעב"ץ זצ"ל (בהקדמה לסידורו, סולם בית א-ל א' ב) שכותב, 'אנחנו האומה הגולה שה פזורה, אחר כל מה שעבר עלינו מהצרות והתמורות אלפים שנים ואין אומה בעולם נרדפת כמונו, מה רבים היו צרינו, ומה עצמו נשאו ראש הקמים עלינו מנעורינו, להשמידנו לעקרנו מפני השנאה - שסיבתה הקנאה - רבת צרונו, גם לא יכלו לנו לאבדינו ולכלותינו.

והנה כל האומות הקדומות העצומות אבד זכרם, בטל סברם, סר צילם, ואנו הדבקים בה' כולנו חיים היום, **חי נפשי כי בהתבונני בנפלאות אלה גדלו אצלי יותר מכל נסים ונפלאות שעשה השי"ת לאבותינו במצרים במדבר ובארץ ישראל, וכל מה שארך הגלות יותר נתאמת הנס יותר ונודע מעשה תקפו וגבורתו**, עכ"ל"ק.

*

ואף גם זאת בהיותנו בגלות, צריכים להאמין ולחכות שבקרוב יבוא בן דוד לגאלנו, וסיפר הרה"ק מהר"י מפשעווארסק זי"ע ששמע מחותנו הרה"ק רבי איציקל זי"ע ששמע מהרה"ק רבי שלום מסטראפקוב זי"ע (בן הרה"ק משינאווא זי"ע), שמשמשו של הרה"ק מאפטא זי"ע עלה לעת זקנותו לאר"י, ולפני צאתו מחו"ל נסע ליפרד אצל צדיקי הדור. כשהגיע להרה"ק משינאווא זי"ע, אמר לו שאינו נותן לו ברכת פרידה עד שיספר לו דבר שנכח בו בעצמו אצל רבו הרה"ק מאפטא זי"ע.

♦

הגה"צ רבי נח ווינטרויב זצ"ל מביא בספרו 'בישישים חכמה' ששמע מפי רבי מנחם בנימין געלבערג ששמע מאחד ששמע מפ"ק מרן אדמו"ר מאלכסנדר **בעל הישמח ישראל זצ"ל שסיפר על הרה"ק מאפטא זי"ע** שאמר פעם בדרשת שבת הגדול, **'שאישי כי יבכה לפני רבון העולמים בגאל ישראל אחר חצי ההגדה יפעול בכל אשר צריך ויושע'**.

בין הנוכחים עמד יהודי אחד שהיה חייב לפריץ כמה אלפי רובלים, ולא היה לו לשלם עד שעמד בפני סכנת נפשות ממש, ויהי כשמעו דברי צדיק יוצאים בקדושה וטהרה הלך לביתו ואמר לאשתו אינני מפחד מהפריץ, יש לי עצה טובה.

ובאמצע ליל הסדר בגאל ישראל עמד האיש ואמר לבני ביתו הסובבים אותו 'כאן צריכים לבכות ולבקש מהשי"ת שיושיענו' - מיד עמדו בני הבית על רגליהם ובכו בכי רב.

ויהי כאשר הגיע יום ראשון של חול המועד פסח שלח הפריץ אחריו שיבוא לערוך את החשבון, ולאיש היתה חנות נוספת שהפריץ שכר אצלו עבור אדם אחר והחלו שניהם לחשבן את חשבונותיהם מה מגיע לפריץ ומה ליהודי, וראו זה פלא הסכום שעמד להיות לזכות הפריץ פרח ועבר לחשבון היהודי - ואילו הסכום שהיה אמור להיות לחובת היהודי פרח לחשבון הפריץ, וכעס הפריץ כעס רב כי מתחילה חשב בלבו שהיהודי חייב לו כסף - ולבסוף ונהפוך הוא, שהוא עוד חייב ליהודי, מיד לקח הפריץ את פנקסי החשבונות בידו והשליכם אל האש שעמדה שם בחדר.

סוף דבר היה, שהיהודי נשאר בחנות היי"ש שלו ועוד זכה לקבל מהפריץ את הסכום המגיע לו.



מעלת ישראל שמקיימים המצוות בשנות הגלות

השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל.

הגה"צ רבי יהושע גרינוואלד זצ"ל אב"ד חוסט² הגיע אחר המלחמה למחנות הפליטים, ובחג הפסח ערך ברבים את שולחן ליל הסדר לכל ציבור הניצולים, אנשים נשים וטף שרובם ככולם נשארו בגפם אחרי ימי הזעם ה"י.

וחיפש עצה בנפשו איך לחזקם ולעודדם לרפא את שברון לבם עד שהאיר ה' את עיניו לחזקם בדבר תורה ופתח את

²דעם סדר" (עם אלו הצדיקים נערוך את ליל הסדר)

ב. בן הגה"צ רבי אברהם יוסף, בן הגה"ק הערוגת הבושם זצ"ל. וחבר הספר שו"ת חסד יהושע. [בזיוו"ש היה הרב מחוסט חתן הרה"ק האמרי חיים זי"ע]

ואף במרור מה גם שקשה לו קצת, **הלא בכל יום אנו מקבלים לעבוד את ה' בכל נפשך** ולמה נקפיד בצער מועט כזה. **'אני מבטיח באמונה במי שיעשה המצוה בחשק ויחשוב בשמחה בזו הרגע אני מקיים מצות הבורא כמעט ולא ירגיש מרורות כלל'**. ובפרטות בד' כוסות שמדרכן לדקדק לשתות מעט כמו רביע כוס, אוי לאותה בושה איך יבעטו מצוות בשאט נפשם בלי טענה ובלי כבידות, לדעתי הוא קלות ומניעת היראה למאוד ר"ל וגדול עונם מנשוא. עכלה"ק.

*

ובאמת מצינו בצדיקי הדורות שאכן מסרו נפשם עבור מצוות הלילה, מובא בספר **"באר צבי"** (ח"ב אגרת לב) מכתב שכתב הגה"צ **רבי צבי קינסטליכער זצ"ל** אב"ד סעבען (אחר המלחמה עלה לארה"ק והיה גר בירושלים) למחותנו הגה"צ **רבי ישראל וועלץ זצ"ל** ראב"ד פעסט (בשנת תרח"צ).

ובתו"ד כותב לו: ...איזה ימים קודם חג הפסח העבר עלינו לטובה, נחליתי בעוה"ר על הקיבה עד שהרופאים המומחים דעיר קלויזענבורג החליטו שנחוץ לעשות ניתוח תיכף ומיד בלי שום איחור, אמנם מחמת שהיה רק איזה ימים קודם החג לא יכולתי להסכים ע"ז להיות בבית החולים במשך ימי החג ובטחתי בה' שלא אעבור על כל תאחר... ובאתי לביתי.

ועפ"י ציווי הרופאים לא הייתי רשאי לאכול שום מאכל ושום פת, רק חלב וביצים ומי אראנזשען (-מיץ תפוזים), ובכל זאת הרשיתי לעצמי נגד ציווי הרופא לאכול בב' לילות של פסח כזית מצה שרוי בחלב רותח, וישבתי אצל הסדר עם ב"ב הי"ו כנהוג, **וחסדי ה' כי לא תמנו, כי בליל שני אחר הסדר סרו היסורים לגמרי, וכאילו לא היו, ולא הרגשתי שום כאב ב"ה**, וכאשר נסעתי תיכף אחר הפסח בחזרה לקלויזענבורג אל הרופא ובחן אותי, והביט ע"י הרענטקען - עמד משתומם על המראה, כי לא מצא שום ריעותא ושום חסרון בהקיבה ב"ה, **ושאל אותי כמה פעמים אם אולי עסקתי באיזה רפואות בבית, ואני השבתי לו שלא עסקתי בשום רפואה - רק שאכלתי בב' לילי פסח כזית מצה כמצווה ועומד**, ובאמת מבואר בזוה"ק דהיא מיכלא דאסוותא, וענה ואמר שנס גדול נעשה לי והודה שידיעת וחכמת הרופאים הוא כאין נגד רצון הבורא ית"ש ...



וסיפר המשמש, שפעם בעת היה הזמן לעשות קידוש לבנה; אבל ירדו גשמים בחוץ מבלי יכולת לחדש את הלבנה, ויצא הגה"ק מאפטא לרחוב ואמר **"אזוי ווי ס'איז איצט פארכמארעט, און ס'איז נישטא קיין מבוא אז מ'זאל מחדש זיין די לבנה, און פלוצלינג וועט אויפשיינען די לבנה, און מ'וועט קענען מחדש זיין, אזוי וועט זיין פאר ביאת משיח מ'וועט נישט וויסן ויאזוי די הילף קען זיין, און פלוצלינג וועט אויפשיינען און מ'וועט זאגן אז משיח איז געקומען - נו, גילדענע יודעלך זאגסט ברוך ..."** (-כמו שעכשיו נתקדו השמים בעבים ואין שום אופן שנוכל לעשות קידוש לבנה ופתאום יזרח אור הלבנה, כך יהיה לפני ביאת המשיח, שלא ידעו מאין יבוא הישועה, ופתאום יזרח האור ויאמרו שמשח הגיע - נו יהודים יקרים תגידו 'ברוך' (-שיתחילו בקידוש לבנה)) - **ותיכף כשגמר דבריו נתבהרו השמים וחיזשו הלבנה**.

והפטיר **הרה"ק מפשעווארסק זי"ע**, שהרה"ק מאפטא רצה בזה לחזק האמונה בליבות בני ישראל.



בערב תאכלו מצות...

על אכילת מצה.

כתב **הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל** (דרוש וחיידוש, דרשה לקראת חג הפסח) בליל פסח יתנהג בקדושה וביראה ולשמוח במצות שזיכה ה' אותנו בלילה הזה, מצות עשה של קידוש ומצות עשה של אכילת מצוה, ומצות מרור וד' כוסות ואמירת הלל, אך בתנאי שצריך ליהרר שיאכל כזית מצה ברווחה ולא בצמצום, וכמו"כ במרור, כי אם יחסר מעט מזער הפסיד המצוה. ולדעתי מי שיש לו מוח בקדקו ומאמין בתורת ה' איך לא יחוס על נפשו ולא יהא מתיירא שמצוה גדולה כזו שאין לזכות בה עד יעבור שנה - ומי יודע אם יחיה - יהיה נפסד בידו, ודי לנו בעוה"ר במצוות הרגילים כמו תפילין וברכהמ"ז שאין אנו מדקדקין בה, ולמה נעשה כזה במצוות אלו ר"ל.

ג. והתנו מרן החתם סופר זי"ע (תשו' חת"ס (ח"מ ס' קצו)) כותב בענין הזהירות בשמירת המצוות והשיבותה באופן אחר וזל"ק: **מצות עשה של אכילת מצה משומרת בליל פסח, היא היחידה נשארת לנו מכל מצות אכילות שבכל התורה, אין לנו פסח ולא קדשים, לא תרומה ולא מעשר שני, רק מצוה אחת משנה לשנה וכו'.**

במאמר שכתב הרה"ק רבי אהרן מענדיל מראדזימין זי"ע (הובא בפירושו 'צמח מנחם' על הגדה של פסח) בביאור ענין ה'כוס של אליהו' כותב בזה"ל: שמעתי מכ"ק אאמו"ר זצ"ל (רבי שלמה) שאמר בשם כ"ק אאזמו"ר זצ"ל (רבי יעקב אריה), ששמע מפה קדשו של הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע, דמכיר מהלשון של ההגדה של פסח ובפרט מהמאמר ברוך המקום ברוך הוא הנאמר בהגדה (אשר לשון זה נזכר כמה וכמה פעמים בתנא דבי אליהו הקדוש), שאליהו הנביא זכור לטוב היה בעל המסדר של ההגדה של פסח, ע"כ.

ובזה מבאר הרה"ק מראדזימין, דלכן אחר כוס רביעי מזמנין את אליהו הנביא זכור לטוב, להראות לו כי אנחנו קיימנו מה שמוטל עלינו, כל מה שסידר לנו בהגדה בשמחה רבה, וע"כ יעשה עכשיו אליהו הנביא ז"ל מה שמוטל עליו שיתעורר לנו בזה הלילה ליל שימורים שיבוא לבשר לנו עת הגאולה שלימה בבי"א.

*

בספר 'תועפת ראם' (שיחות קודש מהרה"ק רבי א"מ מראדזימין) מובא (אות ס"א) שבעת היה הרה"ק רבי אהרן מנחם מענדיל מאדזימין זצ"ל בפאלעניץ סמוך לווארשא לשאוף שם אוויר צח היה שם גם כ"ק מרן אדמו"ר רבי מאיר יחיאל הלוי מאסטראווצא זצ"ל

והרה"ק מראדזימין סיפר לו הרבה מאדמו"ר הזקן מראדזימין הרה"ק רבי יעקב אריה זצוק"ל ובתוך אחת השיחות סיפר לו כי האדמו"ר הזקן מראדזימין אמר כי זה שעמדה לו, מה שהיה אצל המגיד מקאזניץ זצוק"ל שמונה עשר סדרים של פסח^ה ושמע וראה סדר של פסח והמדרגות

ד. וכדאי לציין לשונו של השולחן ערוך הרב (סי' ת"פ) זו"ל: "בקצת מקומות נוהגין שלא לנעול החדרים שישינים שם לביל פסח, כי הוא ליל שימורים לכל בני ישראל לדורותם להוציאם בגלות הזה ואם יבוא אליהו ימצא פתח פתוח ונצא לקראתו במהרה, ואנו מאמינים בזה ויש באמונה זו שכר גדול".

ה. הרה"ק רבי יעקב ארי' מראדזימין היה תלמיד מובהק של המגיד מקאזניץ זי"ע וכשהגיע לפרקו בן שמונה עשרה לחופה הטרחה עצמו המגיד מקאזניץ למרות חולשתו כי רבה ובה להשתתף בחתונתו, אף הביא עמו דורון דרשה לחתן גמרא מן הש"ס שלו מסכת בבא מציעא. והרה"ק מראדזימין שמר על הגמרא כעל בבת עינו, ואחר הסתלקות הרה"ק המגיד מקאזניץ נסע להרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע. ולימים ביקר אצלו הרבי ר' בונם וכשראה את הגמרא הרגיש מיד בקדושתו, ונודר הרה"ק מראדזימין ונתנה לרבו במתנה גמורה. אך אחרי שנפרד מעליו ונסע הרבי ר' בונם לדרכו נחלש הרה"ק מראדזימין, מיום ליום הלך ונחלש יותר עד שבני ביתו התחילו לחשוש לבריאותו, והלחיצו עליו

הגדלות בהאורות דקדושה שהיה מאיר אז היה מאיר למרחוק עד שכל נפש מישראל שהיה שם היה מרגיש גודל המתקנות ונעימות דקדושה, ובמחצית הראשון של הסדר אף שהיה המגיד מקאזניץ אומר דברי תורה עמוקים מכל מקום עדיין היה אפשר להבין ולהשיג קצת ממה שהיה אומר, אבל כשהגיע למחצית השני מהסדר אז דיבר דיבורים שלא היה אפשר להבין ולהשיג בהם - גם היה המגיד מקאזניץ מדבר הרבה דיבורים בשפת פוליש. (ואמר שם ראמ"מ מאמר אחד בלשון פוליש שאמר אז הרה"ק מקאזניץ והרה"ק מאסטראווצא ביאר לו הדבר באופן נפלא)

וסיפר לו עוד הרה"ק מראדזימין כי שמע עוד מזקנו אדמו"ר הזקן זצ"ל שפעם אחת היה בקאזניץ בפסח והיה אז הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצוק"ל אצל המגיד זצוק"ל שברח אז מעירו מצד המחלוקת שהיה עליו - והיה מתאכסן בבית המגיד, ואף שהיה המגיד כפוף לו וכפי הנראה היה תלמידו שנסע אליו כמה פעמים, מכל מקום לא רצה להיות עמו בצוותא חדא בשעת הסדר של פסח, ונתן לו חדר מיוחד לנהוג הסדר (ואולי הטעם משום שרצה הרב המגיד לעשות הסיבה אבל הוא מהנסתרות לה) ואמר אדמו"ר הזקן מראדזימין, אני הייתי עומד בין שני החדרים עם נר והגדה בידי והייתי נוטה אוזן לכאן ולכאן לשמוע משניהם יחד ואמר 'בעולם הזה אין לי עוד תקוה לשמוע כזאת אולי אזכה עוד בעולם העליון לשמוע כזאת', הגה"ק מאוטראווצא זצ"ל תפעל מאוד מאלה הדברים ואמר "אלמלא לא באתי אלא לשמוע זאת דייני".

שיגלה מה מעיק לו, ואז גילה להם שזה בשביל 'הגמרא' החסירה לו. והודיעו על כך לרבו הרבי ר' בונם, ותיכף שלח והחזיר את הגמרא וירווח לו מיד.

מאוחר יותר גילה למקורביו את הסיבה שהצטער כ"כ, מזיון שבכל עת שלמד בגמרא זו בכל עת שהזכיר שם תנא או אמורא זכה לראות את בעל השמועה עומד לפניו, ואילו כשלמד בגמרא אחרת לא השיג מדרגה זו.

ו. בתולדות הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע שבסו"ס עבודת ישראל מסתפק על שנת לידתו, ונקב בהשערה על שנה מסוימת. והרה"ק מהר"י מפשעווארסק זי"ע הוסיף בכת"י בספר עבוד"י שלו, שהשערה זו שגויה, כי לפ"ז היה המגיד מבוגר מהרה"ק מבארדיטשוב, אבל למעשה היה תלמידו, וכמה פעמים (עי' ספרו תהלות ישראל על תהלים) מביא את הרה"ק מבארדיטשוב וכותב עליו 'מורי'.

לעילוי נשמת הרה"ח ר' אפרים פישל ז"ל

בן הרה"ח ר' יוסף ארי' ז"ל פעלדמאן
גלב"ע אחרון של פסח תשמ"ז

ולעילוי נשמת נכדו הרה"ח ר' יהודה אברהם עביר ז"ל

בן הרה"ח ר' חיים משה ז"ל פעלדמאן
גלב"ע שבת חוהמ"פ - י"ט ניסן תשע"ז
ת.נ.צ.ב.ה.